

26.4.2016

Kaupunginjohtaja

Sisäministeriö
PL 26
00023 Valtioneuvosto

72 §**Lausunto sisäministeriölle pelastustoimen strategia 2025 -luonnoksesta**

HEL 2016-004344 T 09 00 00

SMDnro-2014-2718

Päätös

Kaupunginjohtaja päätti antaa sisäministeriölle pelastustoimen strategia 2025 -luonnoksesta seuraavan lausunnon:

Pelastustoimen strategia 2025 - luonnoksessa todetaan pelastustoimen visiossa ja erikseen kansallisten tavoitteiden kohdassa 5, että "pelastustoimi on varautumisen ja siviilivalmiuden johtava yhteensovittaja ja vahva yhteistyökumppani".

Tavoitetta täsmennetään seuraavasti:

- suuronnettomuus- ja kriisitilanteisiin varautumisen koordinaatiota tehostetaan;
- varautumisen johtamista, ohjausta, yhteensovittamista ja valvontaa kehitetään siten, että yhteiskunnan valmius paranee;
- toimitaan yhteistyössä muiden viranomaisten, elinkeinoelämän ja järjestöjen kanssa.

Voimassa olevan pelastuslain mukaan pelastustoimeen kuuluu muun muassa omatoiminen varautuminen, varautuminen onnettomuuksiin sekä väestönsuojeluun varautuminen.

Helsingin kaupunki toteaa, että pelastustoimen toimialaan ei kuulu strategiassa mainittu varautumisen tai siviilivalmiuden yhteensovittajana toimiminen. Pelastustoimeen ei kuulu määrittelemätön kriisitilanteisiin varautumisen koordinaatio.

Helsingin kaupunki korostaa, että varautumisesta säädetään valmiuslain luvussa 3 (varautuminen) sekä sektorikohtaisessa lainsäädännössä, kuten sähkömarkkina- ja terveydenhuoltolaissa sekä tietoyhteis-

Kaupunginjohtaja

26.4.2016

kuntakaareissa. Valmiuslain mukaan varautumista ohjaa ja valvoo kukin ministeriö hallinnonalallaan. Yhteensovittamisesta vastaa valtioneuvosto. Pelastustoimella ei ole muista viranomaisista poikkeavaa toimivaltaa tai vastuuta varautumisesta tai sen yhteensovittamista tai koordinoimista.

Suomalaisessa julkishallinnossa ei ole käytetty strategiassa käytettyä käsitettä siviilivalmius. Käsitteen lähin suomalainen vastinpari on kokonaisturvallisuus, josta on päätetty valtioneuvoston periaatepäätöksessä kokonaisturvallisuudesta. Samassa päätöksessä on määritelty eri ministeriöiden vastuut. Siviilivalmius on käsitteenä huomattavasti laajempi kuin pelastustoimen sisältö.

Helsingin kaupungin organisaatiossa valmiussuunnittelu kuuluu kaupunginjohtajan toimialaan ja varautumisen ja kokonaisvalmiuden ohjaaminen on järjestetty kaupunginjohtajan toimialaan kuuluvan kaupunginkanslian vastuulle. Pelastustoimelle ei ole asetettu pelastuslain mukaisista tehtävistä tukea kunnan valmiussuunnittelua. Helsingin kaupungin pelastuslaitos huolehtii pelastuslain mukaisista tehtävistä yhtenä kaupungin virastoista.

Kohta on muotoiltu epäselvästi eikä se vastaa nykyistä lainsäädäntöä eikä kokonaisturvallisuuden mallia. Yksittäisen hallinnonalan strategiassa ei ole syytä käyttää ohjauksen tai koordinaation yhteydessä ilmauksia, jotka ovat lainsäädännössä ja kokonaisturvallisuuden mallissa osoitettu muiden viranomaisten tehtäväksi.

Strategiassa ei ole syytä esittää, että pelastustoimella olisi varautumisessa jokin laajempi toimivalta kuin mitä sille on lainsäädännössä tai asiaan liittyvissä periaatepäätöksissä asetettu. Strategiassa on syytä keskittyä pelastustoimen vastuulla oleviin tehtäviin, joihin pelastustoimella on osaamista.

Helsingin kaupunki esittää, että strategian kyseinen kohta muutetaan muotoon:

- pelastustoimi on onnettomuuksiin ja väestönsuojeluun varautumisen johtava yhteensovittaja ja vahva yhteistyökumppani.

Edelleen tavoitteen täsmennyksiin esitetään muutettavaksi:

- suuronnettomuuksiin varautumisen koordinaatiota tehostetaan
- onnettomuuksiin ja väestönsuojeluun varautumisen johtamista, ohjauksesta, yhteensovittamista ja valvontaa kehitetään siten, että yhteiskunnan valmius paranee

26.4.2016

Kaupunginjohtaja

Tavoitteen kohtaan 1. palvelujen järjestäminen esitetään lisättäväksi maininta siitä, että palvelut vastaavat valtakunnallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita analysoituun tietoon perustuen.

Tavoitteen kohdan 2. täsmennyksen ensimmäinen kohta esitetään muutettavaksi seuraavasti:

Pelastustoimella on kansalliseen riskiarvioon pohjautuva kokonaiskuva yhteiskunnan riskeistä ja haavoittuvuuksista, johon toiminta sopeutetaan.

Maan hallituksen aluehallinto-, sote- ja pelastustoimen uudistusten nykytilanteessa ei ole määriteltynä eri toimijoiden tehtäviä ja vastuita pelastustoimeen ja siihen liittyvien toimintojen osalta. Tämän vuoksi ei ole perusteltua määritellä yhden toimialan strategiaa eriytettyinä muista valtion, mahdollisten maakuntien ja kuntien tehtävistä. Hallitusohjelman mukaisista tulevaisuuden kunnan tehtävistä on vasta linjaukset, joten esimerkiksi terveyden edistämiseen liittyvien tehtävien vastuiden jakautuminen vaikuttaa siihen, miten turvallisuuteen liittyvä strategia on syytä linjata.

Päätöksen perustelut

Lausuntopyyntö

Sisäministeriö pyytää Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen lausuntoa pelastustoimen strategia vuoteen 2025 -luonnoksesta. Lausuntoa on pyydetty 25.4.2016 mennessä.

Pelastustoimen strategia vuoteen 2025 -luonnos

Sisäministeriön asettaman hankkeen tavoitteena on luoda strategia pelastustoimen toimintakyvyn turvaamiseksi ottaen huomioon julkisen talouden haasteet ja muut toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset, pelastustoimen valtakunnallisen ohjausjärjestelmän toimivuuden parantamiseksi sekä sisäiseen turvallisuuteen kuuluvan varautumisen ja siihen liittyvän koordinaation tehtävä ja toimivaltajakojen tarkistamiseksi.

Saadut lausunnot

Kaupunginhallituksen johtosäännön mukaan valmiussuunnittelu ja riskienhallinta kuuluu kaupunginjohtajan toimialaan. Asiasta on pyydetty pelastuslaitoksen lausunto ja strategia -luonnosta on käsitelty kaupunginkanslian turvallisuus- ja valmiusyksikössä. Pelastuslaitos esittää lausunnossaan muutaman lisäyksen tavoitteiden täsmennyksiin. Turvallisuus- ja valmiusyksikkö toteaa, että strategia -luonnoksessa esitetään mallia, jossa siviilivarautuminen annetaan sisäministeriön ja pelastustoimen koordinoitavaksi ja samalla laajennetaan pelastustoimen tehtä-

26.4.2016

Kaupunginjohtaja

väkenttää. Varautumista ohjaava laki on valmiuslaki, jonka mukaan poikkeusoloihin varautuminen kuuluu toimivaltaisten ministeriöiden hallinnonalaan ja sen yhteensovittaminen valtioneuvostolle.

Helsingissä varautuminen ja kokonaisturvallisuus kuuluu Khs:n johtosäännön mukaan kaupunginjohtajalle. Varautumisen ja siviilivalmiuden ollessa poikkihallinnollista toimintaa, toimivalta kuuluu tämän vuoksi kaupunginjohtajan toimialaan. Kaupunginkanslian johtosäännön mukaan varautuminen ja kokonaisvalmius kuuluu hallinto-osaston toimialaan. Järjestely vastaa valtionhallinnon järjestelyä, jossa ylin yhteensovittaminen on valtioneuvostolla ja sen alaisuudessa toimivalla valtioneuvoston kanslialla. Pelastuslain mukaan pelastusviranomaisen voi tukea kunnan valmiussuunnittelua, jos siitä on kunnan kanssa sovittu. Helsingissä ei ole nähty tällaista tarvetta, koska pelastuslaitos toimii yhtenä virastona.

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Anssi Vuosalmi, valmiuspäällikkö, puhelin: 310 25709
anssi.vuosalmi(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sisäministeriö Lausuntopyyntö 12 4 2016
- 2 STRATEGIA 8 4 2016 luonnos

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Sisäministeriö

Pöytäkirjanote on lähetetty asianosaiselle 28.4.2016.